

KÖKS- INREDNINGSGUIDE

2026:1

Foto: Marbodal

Foto: Kvanum

Guide för professionella och
privata köpare av köksinredning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.0 Inledning	3
2.0 Allmänt.....	4
3.0 Branschkvalitet för köksinredningar	5
4.0 Vägledning – Förtydligande av begrepp	6
4.1 Kvalitet.....	6
4.2 Normalt brukande.....	6
4.3 Miljö och hållbarhet	7
4.4 Miljöcertifieringar	7
5.0 Utformning av kök.....	8
5.1 Branschstandard för källsortering i bostaden.....	9
6.0 Skötselanvisningar	10
6.1 Normalt brukande av köksinredningar.....	11
6.2 Ökat brukande av köksinredningar	11
Svensk kök- och badindustri.....	12

Inledning

Det här är en guide för dig som ska köpa köksinredning. Syftet är att belysa ett antal faktorer som är bra att tänka på innan du väljer design och leverantör.

Frågor som är viktiga att ställa sig är exempelvis hur många som ska använda köket, i vilken miljö det ska placeras och vem ska montera?

Hur kommer inredningen att underhållas? Behövs nytt kök eller kan det befintliga renoveras?

I denna guide får både du som privat och professionell köpare en vägledning i din köpprocess.

Har du som beställare tänkt igenom förutsättningarna från start, kan branschen garanterat ta fram en inredning som är rätt kvalitet för just ditt projekt. Med "rätt kvalitet" menas inte alltid högsta kvalitet, utan snarare kvalitetsnivå i förhållande till funktion och användarmiljö.

Det är i första hand dina behov som bör styra ditt val av inredning. Därför uppmanar vi till en tät och öppen dialog kring ditt köksprojekt med din leverantör.

Denna guide har sammanställts av köksföretag inom TMF med förankring hos flera av branschens parter och belyser vikten av ett långsiktigt och hållbart tänk i val av material och konstruktion – i linje med ökade krav från såväl lagstiftning som medvetna konsumenter.

För att främja ökad hållbarhet och för att underlätta upphandling på lika villkor har köksbranschen enats om en branschrekommendation för kvalitet.

Foto: Härfeldts kök

Foto: Harjedals Kök

Köksinredningar i Sverige byggs efter svenska och europeiska standarder. Boverkets föreskrifter utgår från funktionskrav där svenska och europeiska standarder kan användas för att visa att kraven uppfylls. Att följa en standard gör att du kan känna dig trygg med att du följer gällande regelverk för hur kök ska byggas i Sverige.

Däremot finns det inte några krav på hur länge ett kök ska hålla eller vilken kvalitet det ska vara. Många kanske inte heller inser att precis som att det finns olika bilmodeller och bilmärken finns det olika modeller, märken och kvalitéer på köksinredning.

Foto: Bättingslöv

3.0

Branschkvalitet för köksinredning

Köksbranschen arbetar utifrån en gemensam branschrekommendation. Detta för att säkerställa inredning av god kvalitet.

Denna guide har fokuserat på rekommenderade krav på luckor och lådfronter – några av de mest utsatta delarna.

De rekommenderade kraven är hämtade från svenska standarder som ingår i Möbelfaktas* krav på ytors motståndskraft. Kravnivåerna här intill är ett resultat av en sammanvägning mellan lång teknisk livslängd och högt ställda miljökrav.

*Möbelfakta är ett märkningssystem för möbler och inredningar som funnits sedan början av 1970-talet vilket borgar för väl utprovade metoder och kravnivåer för normalt brukande som ofta åberopas i offentliga upphandlingar. Läs mer om Möbelfakta på mobelfakta.se.

Provningar enligt standarder till höger kan ske på antingen ett ackrediterat provningslaboratorium eller på ett företagslaboratorium med erforderlig utrustning. Vid upphandling, beställning och köp av kök bör dessa rekommenderade krav ställas enligt Köksinredningsguiden 2026:1 för köksinredningar för att säkerställa en väl avvägd kvalitetsnivå.

REKOMMENDERADE STANDARDE FÖR LUCKOR OCH LÅDFRONTER**

► SS 839120:2024
Möbler och inredningsenheter – Bedömning av kanter hållbarhet mot vatten. Kanter på dörrar och lådförstycken ska klara 1 timme i vatten med resultat ≥ 4 .

► SS 839123:2024
Möbler och inredningsenheter – Bedömning av ytors och kanter hållbarhet mot slag. Resultat från 25 mm höjd ≥ 4 på yta och resultat ≥ 4 på kanter.

► SS 839125:2021
Möbler och inredningsenheter – Luckor – Provningsmetod för bedömning av kanter motstånd mot ånga. 3x5 min med resultat ≥ 4 .

** Branschrekommendationen är avsedd för normalt brukande, se sidan 7 och 11 för förklaring av vad som avses med begreppet "normalt brukande"

4.0 Vägledning – förtydligande av begrepp

Ett kök utgör ofta en stor investering och en utgångspunkt bör vara att köket ska skänka glädje under lång tid.

Lång livslängd är självklart viktigt ur en ekonomisk synvinkel, men också ur ett hållbarhetsperspektiv. Samtidigt förändras människors preferenser och behov kan skifta över tid varför kök kan bli tagna ur bruk vid renovering innan de uppnått sin tekniska livslängd.

I andra fall kan kök utsättas för hårt slitage, vilket kan förkorta livslängden och inredningen måste helt eller delvis bytas ut efter förhållandevis kort tid.

För köksproducenten ligger en stor utmaning i att designa och konstruera ett kök där kvalitet, miljöhänsyn och hållbarhet

balanseras samtidigt som det ska vara kostnadseffektivt. Det handlar om att balansera olika önskvärda egenskaper mot varandra och optimera kvalitet, miljöprestanda och kostnad för den användarmiljö som köksinredningen ska installeras i.

4.1 Kvalitet

Kvalitetsbegreppet är brett och kan ta sig uttryck på flera olika sätt. Det kan bland annat handla om den estetiska kvaliteten rörande materialbyten och hur väl olika komponenter ligger an mot varandra men även den emotionella upplevelsen av kvaliteten. I denna guide syftar kvalitetsbegreppet till tekniska egenskaper som hållfasthet, ytors motståndskraft och fuktbeständighet. De tekniska egenskaper kan mätas och utvärderas genom olika typer av tester. Tester av dessa egenskaper finns ofta sakligt beskrivna i olika standarder, tex EN standarder, och man kan anlita ackrediterade laboratorier som utför testerna och utfärdar resultatrapporter.

4.2 Normalt brukande

En inredning i ett kök kan utsättas för olika typer av slitage beroende på vilken miljö de installeras i. Det är stor skillnad om ett kök är avsett för en privatbostad med ett fåtal användare eller om det ska sitta i en offentlig miljö med hög belastning. Köksleverantören kan rekommendera rätt köksinredning utifrån förväntad belastning och slitage. Branschrekommendationen för kvalitet, enligt sidan 5, är satt för normalt brukande där inredningen sköts och underhålls enligt leverantörens skötselanvisningar.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

4.3 Miljö och hållbarhet

Begreppet hållbarhet är brett och utvecklas ständigt. Historiskt har fokus legat på innehåll av kemikalier och förekomst av skadliga ämnen samt säkerställande av att träåvaren härrör från ansvarsfullt skogsbruk. I takt med att medvetenheten och kraven ökar i ett bredare perspektiv i hållbarhetsarbetet så inkluderas numera även viktiga aspekter som utsläpp av växthusgaser och klimat; avfallsgenerering; livscykelanalyser, cirkulär ekonomi men även socialt ansvarstagande i leverantörskedjan.

2015 lanserades Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål. Dessa hjälper branschen att lägga fast sitt strategiska hållbarhetsarbete och formulera mål på både kort och lång sikt. Politiken, både nationellt och inom EU, menar att hållbara produkter ska bli norm och med Circular Economy Action Plan inom ramen för the Green Deal har en färdplan stakats ut för att Europas ekonomi ska vara hållbar, cirkulär och klimatneutral senast 2050. Det innebär att köksindustrin fortsatt utvecklar sina produkter och affärsmodeller för att ta höjd för såväl cirkularitet som klimatneutralitet.

Regelverk som EU:s Ecodesign for Sustainable Regulation och svenska klimatdeklarationskrav för byggnader kommer alltmör att påverka krav på möbler och inredning.

4.4 Miljöcertifieringar

Köksinredningar är komplexa produkter som består av många olika komponenter och delar. De har lång livslängd och uppgaderas, repareras och renoveras i olika omfattning under sin tekniska livslängd. Samtidigt som kök klassas som en möbel så säljs de till byggare som vill räkna med köket i byggnaden varför de ibland kan vara föremål för en rad olika märkningar, certifieringar eller bedömningar, till exempel:

Svanen eller
Möbelfakta
Möbel eller inredning

Sunda Hus, BASTA eller
Byggvarubedömningen
Byggmaterial

LEED eller BREAM
Del av fast installation
i lokal/byggnad

Detta kan naturligtvis vara betungande för det enskilda företaget som måste ta höjd för flera olika certifieringar och märkningar beroende vilken marknad eller kund de vänder sig till.

5.0

Utformning av kök

För äldreboenden och andra bostäder där större behov föreligger på funktion och tillgänglighet finns i SS 914221 höjd nivå med utökad tillgänglighet. Nivån anger mått som förbättrar tillgängligheten för personer med rörelsesnedsättningar.

Utformningen av kök i bostäder styrs av krav i plan- och bygglagen (PBL) och plan- och byggförordningen (PBF). Dessa krav handlar om att skapa bostäder som fungerar väl på lång sikt och som erbjuder god hygien, säkerhet och funktion.

Exempel på funktionskrav som gäller för bostäder är att det ska finnas:

- Utrymme för matlagning
- Inredning och utrustning för matlagning

- Utrymme för måltider i eller i närheten av köket
- Förvaringsmöjligheter

Då dessa krav är funktionsbaserade och inte beskrivna i detalj finns utrymme för hur kraven ska tolkas.

En väsentlig del av dessa krav finns tolkade i den svenska standarden SS 914221 Byggnadsutformning – Bostäder – Invändiga mått och vissa saker i olika branschstandarder.

Som stöd för utformningen finns den svenska standarden SS 914221 – Byggnadsutformning – Bostäder – Invändiga mått, som anger rekommenderade mått och principer för tillgängliga och funktionella bostäder.

Denna standard är särskilt användbar vid tolkning av de generella kraven i lagstiftningen. Andra exempel på branschstandarder för kök är exempelvis; köksö med häll och källsortering i bostaden som finns att läsa på TMF:s hemsida.

Avfallshantering i bostaden

Enligt Avfallsförordningen, SFS 2020:614, 3 kap samt Boverkets föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall, BFS 2024:8, 11 kap ska avfall sorteras.

Vidare ska det finnas plats för sortering och tillfällig förvaring av avfall, s.k. källsortering, i bostaden.

Förordningen bygger på funktionskrav och anger inte detaljer om hur avfallshanteringen ska lösas. Det gör att branschens rekommendation för källsortering blir ett viktigt stöd i praktiken.

5.1 Branschstandard för källsortering i bostaden

TMF har, i samarbete med branschaktörer och experter, tagit fram en branschstandard för källsortering i bostaden – för att bidra till såväl trygghet som tydlighet för byggherrar, entreprenörer och köksproducenter.

► BOSTAD AVSEDD FÖR 1–2 PERSONER FRÅN 35–55 M²

Två källsorteringskärl rekommenderas på minst 20 liter totalt i kök samt två extra källsorteringskärl på minst 20 liter totalt för fri placering i bostaden, exempelvis i städskåp eller annan förvaring i bostaden.

► BOSTAD AVSEDD FÖR 3–6 PERSONER ÖVER 55 M²

Fyra källsorteringskärl rekommenderas på minst 30 liter totalt i kök samt fyra extra källsorteringskärl på minst 30 liter totalt för fri placering i bostaden, exempelvis i städskåp eller annan förvaring i bostaden.

- Källsorteringskärl kan se ut på flera olika innovativa sätt men ska ha en avsedd plats i bostaden. Källsorteringskärlen (exempelvis kärl, behållare, påsar etc) ska ge möjlighet till källsortering för olika fraktioner varav ett luftat kärl anpassad för matavfall.
- Genom att följa riktlinjerna i branschstandarden efterlevs de delar som behandlar avfallshantering och plats för tillfällig förvaring av avfall samt källsortering i bostaden i Avfallsförordningen (2020:614) samt i Boverkets byggregler BFS 2024:8, 11 kap.
- Branschstandard Källsortering i bostaden uppfyller svenska byggregler, vetenskap samt erfarenheter och är verifierad av RISE.

Vid leverans av en köksinredning är det viktigt att den överlämnas komplett och i det skick som avtalet föreskriver. I samband med slutbesiktning (vid nyproduktion) och överlåtelse måste även kunden/beställaren få skriftliga anvisningar för skötsel och underhåll – ibland även instruktioner för hur inredningen ska användas.

Skötselinstruktioner hjälper användaren att bevara produkten i så gott skick som möjligt, både vad gäller utseende och funktion. En köksinredning består ofta av en kombination av flera olika material, som kan kräva olika underhåll.

Om tillverkaren inhandlar material är det lämpligt att begära skötsel- och underhållsinstruktioner, garantibevis etc från materialleverantörerna. Dessa instruktioner lämnas vidare till beställaren tillsammans med den färdiga inredningen.

Följ alltid den aktuella materialleverantörens rekommendationer eftersom det där lämnas garanti på att detta är rätt underhåll för materialet.

I samband med överlämnandet av inredningen till beställaren är det viktigt att i besiktningsprotokollet, eller på annat sätt, tydliggöra att inredningen under garantitiden ska skötas och underhållas på föreskrivet sätt av beställaren/köparen.

Det är bra om det i protokollet antecknas att dokumentation för skötsel och underhåll har lämnats över till beställaren/köparen. Garantin omfattar normalt inte sådant som bl. a. beror på felaktig skötsel, bristande underhåll eller liknande förhållande på beställarens/köparens sida.

Skötselanvisningar är en del av det lagkrav som gäller enligt BFS 2024:8

ATT TÄNKA PÅ:

- Ljusa fanér mörknar och mörka fanér ljusnar med tiden. Detta gäller naturligtvis också massivt trä och målade ytor. Hur fort en färgförändring sker beror på hur mycket ljus som ytan utsätts för. Vissa ytor kan skifta i utseende vid leveransen, men det försvinner efter någon eller några veckor.
- Se till att instruktioner och skötselanvisningar förvaras tillsammans med inredningen. Meningen är att de ska följa inredningen under många år.
- Använd inte starka kemikalier för att få bort fläckar utan att vara säker på att det är rätt medel mot just den typen av fläck och på det materialet.
- Allt trämaterial förändras i fuktiga miljöer. Olika träslag och träkonstruktioner förändras i varierande grad, massiva trädetaljer i högre grad än fanerade. Sköt dina inredningar i kök enligt skötsel- och underhållsinstruktioner för bästa livslängd.
- Spara alltid köpehandlingar som kan användas vid återopande av garanti. Observera att olika garantitider kan gälla för olika material och produkter.

6.1 Normalt brukande av köksinredningar

Normalt brukande/belastning är när inredningen nyttjas av så många personer som bostaden är dimensionerad för. Normalt brukande är exempelvis inte inredningar för storhushåll, skolor, hotell eller där näringsidkarliknande verksamhet bedrivs.

Enligt Svenska institutet för standarder, SIS, SS 914221, så är bostäder anpassade för olika antal personer beroende på kvadratmeterytan. Det normala är att bostäder är anpassade för en till sex personer, beroende på antalet rum.

6.2 Ökat brukande av köksinredningar

När köksinredning ska brukas för näringsidkarverksamhet, eller användning utöver det normala, så rekommenderas förhöjd kvalitet avseende tekniska egenskaper jämfört med vad som gäller för normalt brukande (se 4.2). Hyresrätter kan vara en form där det kan behövas en höjd kvalitetsnivå ifråga om slitage.

Svensk kök- och badindustri

TMF organiserar ett 40-tal medlemsföretag inom kök- och badinredning. Utöver dessa finns flera specialinredningsföretag som tar fram olika inredningslösningar för kök.

Sök gärna i vårt register över företag som kan hjälpa er med ert behov av köksinredning.

SÖK FÖRETAG HÄR:

» tmf.se/sok-medlemsforetag/

Denna guide kan komma att ändras i takt med att lagar, regler och standarder förändras. Säkerställ att du alltid läser den senaste publicerade vid ditt köp av inredning. Vi har inte granskat hurvida bilder i guiden uppfyller gällande regelverk.

För frågor eller funderingar kontakta info@tmf.se. Vi hoppas att blir nöjd med din inredning från någon av våra tillverkare.

